

Papir, kamen, makaze

(Excerpt in Croatian)

Translated by: Žarko Milenić
Contact of the translator: milenic@gmail.com

Andreja je samo jedna od onih koji su bili dio moje prošlosti - ne previše važan dio, naravno - i koji su se izgubili nekuda tokom godina. Vjerovatno nije to ništa neobično, tako je to u životu.

Moj problem je da nisam uspio da održim vezu sa onim ljudima koji su mi bili važni. Nikada nisam uspio da zadržim niti jednoga prijatelja; niti sa fakulteta niti iz srednje ili osnovne škole, a kamoli iz vrtića. Prije ili kasnije svi su nekuda nestali. Kad više nije bilo razloga za održavanje kontakta, oni bi gotovo uvijek zamrli. I sa Borisom bi se najprije, na bilo koji način razišla - ti događaji bi se svi samo malo ubrzali.

Sa rodbinom nije bitno drukčije: tu i tamo koji telefonski poziv, čestitka za nNovu godinu i zajednički ručak na nekom rođendanu ili vjenčanju ili sahrani. Ali ja ih, ustvari, ni ne volim, gotovo da nemamo ništa zajedničko sa izuzetkom gena i sjećanja iz djetinjstva. Kad ih vidim, većini se iskreno obradujem, no ako bih rekao da mi nedostaju između naših susreta, slagao bih. Pretpostavljam da su njihovi osjećaji slični.

Saradnici su opet posebna kategorija. Nešto poput komšija. Kada se penzionišemo i završimo u domu za stare osobe, sa laganim olakšanjem zaboravićemo da smo se ikada poznavali. To je normalno. Očekivanje tog vremena pomaže nam da izdržimo da ne skočimo jedan drugom za vrat i da se ne pokoljemo.

Na putu na posao gospodin Mrkobrada me zaustavlja kod poštanskih sandučića.

To nije njegov nadimak, nego prezime koje mu odgovara. Većinu vremena je loše volje, uvijek se žali i skuplja potpise za ne znam šta sve ne. Ovaj put me odmah napade debelom mapom.

"Komšija, da li biste mi potpisali peticiju protiv goluba?"

„Sada sam u žurbi, kasnim...”, pokušavam da ga se otresem, ali on se postavio pred ulaznim vratima da nisam mogao da prođem pored njega.

"Ako slučajno niste primijetili, golublji izmet bitno kvari estetski izgled spoljnih stepenica..."

Od njega se širi jedva primjetan miris po neopranom ljudskom tijelu i znojnoj odjeći. Vjerovatno je nije promijenio cijele sedmice.

"Oprostite, zaista me ne zanima", pokušavam da ga prekinem.

"To je najveći problem! Da nikoga ni zanima!", on povisi glas i još više se namršti."

"Osim toga, sumnjam da će se golubovi promijeniti zbog vaše peticije. Najprije će se na nju... No, znate što. "

„Svima je svejedno, nikoga nije briga, zato ide sve do đavola”, nastavlja Mrkobrada i njegova smrknutost počinje da dobija odsjaj, koji mi se nije dopao. "Može vam se - vama je zaista svejedno! Imate državnu službu, hiljadarku i po mjesečno, a za drugo vam se živo jebe,

zar ne? Jeste li slučajno čuli za društvenu odgovornost, solidarnost i te riječi? No, jeste li?", pita me, i nema sumnje da mi se podsmjehuje. Ne dopada mi se to. Stisnuo sam vilicu i najradije bih stisnuo šaku i razbio mu njušku.

U osnovnoj školi je u mom razredu bila jedna cura, Tanja. Kasnije Tanja nije više bila moja školska drugarica jer je ponavljala razred - onda se još događalo da učenici nisu mogli proći ako nisu ispunjavali nužne minimalne standarde.

Ipak je kasnije Tanja postala maneken ili fotomodel ili nešto takvo i neko vrijeme sam je gledao na televiziji u reklami za sladoled.

U osmom je bila mala balavica sa predugim jezikom. Jednog dana se u garderobi ustremila na mene - izmislila je nekakvu pjesmicu; u stvari ne to. Više je to bilo geslo za skandiranje, koje je, kao opsjednuta, ponavljala: „Na nosu naočarica, u njuški brnjica, na nosu naočarica, u njuški brnjica, na nosu naočarica, u njuški brnjica...”

Zbog svoje kratkovidosti sam tada nosio naočare i dan prije sam dobio aparat za zube - kao moja majka imam previše razmaknute prednje sjekutiće i ortodont ga je izradio. Stomatološki aparati tada nisu bili uobičajeni, pa sam neko vrijeme bio u školi prava atrakcija. Neke nastavnice su mi rekle da otvorim usta tako da mogu da vide to čudo.

Kad je Tanja u garderobi počela da laje na me, uskoro se okupila velika grupa djece. Neki su joj se ubrzo pridružili u galami i ništa nije govorilo da bi uskoro prestali. Sjedio sam na klupi, oko mene gomila podsmješljivih lica. U početku sam bio zbunjen, no ubrzo mi je postalo neugodno, bilo me je stid, u glavi sam osjećao čudnu vrućinu i bio sam tik pred tim da bih zaplakao. Suzdržao sam se samo zato što sam dobro znao da bi potom bilo još gore.

Kao da je osjetila da sam bio tik pred slomom, Tanja je stupila korak bliže i vikala na mene: „Na nosu naočarica, u njuški brnjica...”

Iz usta joj je prskala slina, te je ispuštala na stakalca mojih naočara kapljice. A onda se dogodilo nešto čudesno. Umjesto da bih zaplakao, još jači talas toplote me je pogodio i preplavio sve drugo. Ostala je samo želja da razbijem nos toj vještici, koja me je osnažila. Zgrabio sam prvu stvar koju sam dohvatio i divlje zamahnuo. Ne sjećam se da li je to bila moja cipela ili nekoga drugoga. Ali sjećam se da je skandiranje prestalo i da nisam zaplakao ja, nego Tanja. Njena krv joj je potekla iz nosa.

Dakle, zahvaljujući stomatološkom aparatu danas imam ravne zube, koje znam da pokažem ako treba.

Pogledam gospodina Mrkobradu i široko mu se osmjehnem. "U pravu ste", kažem. "Premalo se brinemo za te stvari. Nimalo, razumijete. Srećom, postoje ljudi poput vas. Pokažite mi gdje da potpišem..."

Uzmem mu olovku iz ruku i našvrljam svoje ime na mjestu koje mi je pokazao kažiprstom. Vidim da su mu nokti žuti od duvana. Vidim da sam tek treći potpisnik. Druga dva su Mrkobrada i gluva starica sa prvoga sprata. Naravno, neće biti koristi od te gluposti, ali neće biti ni štete.

Dok idem ka automobilu, pomislim da Tanja nije bila tako zlobna kao što sam mislio sve ove godine. Možda joj se to činilo zabavnim. Trenutno nevina šala. Sa jedinom pogreškom - nije bila smiješna, barem meni ne. Zatim se pitam šta sam prije nekoliko minuta potpisao i šta će se dogoditi golubovima. Nadam se da Mrkobrada neće prikupiti dovoljno potpisa da bi ih otrovali ili nešto slično.

Tomo PODSTENŠEK (1981) je objavio romane: *Lift* (Dvigalo, 2011, objavljen i u prevodu na srpski jezik 2016 u izdanju „Aretea“ iz Beograda), *Sud u ime naroda* (Sodba v imenu ljudstva, 2012), *Usred paukove mreže* (Sredi pajkove mreže, 2014), *Mrtva priroda s mrtvom babom* (Tihožitje z mrtvo babico., 2015) i *Papir, kamen, makaze* (Papir, kamen, škarje, 2016), koji je bio u najužem izboru za nagradu „Kresnik“. Objavio je i zbirke priča: *Vožnja sa crnim točkom* (Vožnja s črnim kolesom, 2013) i *Riblji krik* (Ribji krik, 2017).